

## НИШКЕ НЕЗГОДЕ

II.

### Долазак у Ниш

Главна одлика једног Оријенталца је: лењост! Што се више силази на југо-исток, та се мана све више примећује. Лењост се и овде у Нишу манифестује у таквим облицима, који су апсолутно непојмљиви једном Европејцу. А нарочито се одликују лењошћу и немарношћу сложени организми, институције, јер је у њима још лакше бити лењ, пошто никакве одговорности нема за лења човека и што се увек може један на другога да изговори. Сад је ту лењост још појачала ова изванредна прилика: Рат! Данас рат, — све извињава. И ако се може имати и стана и постеље и хране и одећа — сваки ће вам рећи, чим му се пожалите на оскудицу: „Море рат је! Па шта сад изволеваш!“ Рат није никаква извина за лењост, нерад и харање оних, који никакве везе с ратом немају и који борбе нису ни видели, ни чули. Какав је то разлог: зато што је рат, да се врши нужда по улицама и око станице, па да то још нико не чисти?! Зашто би лење жене бацале ђубре на улицу, зато што се тамо на Дрини бију? Зашто да мене по трговинама деру и да јадем по гостионицама сплачине, само због тога што се наша војска бије с Аустријанцима? Ваљда ће нашим сиротим војницима од свију ових ствари бити боље и лакше? Кад би то од нас и наших патњи зависило, онда би се ми сви драговољно на те патње ставили, али то не зависи ни од нас ни од Ниша, него тај рат само служи као изговор за рђаве грабљивих и похљупих људи.

— да се вратимо — лењост почели — лењост нарочито показана овом питању дочекалица и бегунаца. Није имао само ову прилику да види да је његова жена недовољна за овакво саобраћај. То је истерало очи још у прошлим ратовима свакоме кога је зла судба дотерала у ову неуређену варош, која се, не знамо због чега, прозивала „Горди Град!“ Ово-

га пута је тај недостатак на станици довео до многих катастрофа. Многи су рањеници и болесници платили главом, јер су избачени на станицу, где се није могло остати, а одакле се није могао пренети. Нарочито је јад и чемер са добоглицама! Општина — а она је требала издејствовати сарадњу и државне власти — је била дужна да сагради неколико барака крај станице, где би се добоглице, које немају стана, могле бар за прву ноћ склонити, док не нађу друго смештено или не оду у друго место.

Тако исто је општина била дужна организовати један одбор, који би — опет уз сарадњу полицијске власти — дочекивао тај силан свет или упућивао даље, обавештавајући приспеле, да је у Нишу препуно, или старајући се да им се тренутно помогне.

Ми додајемо и то: да је општина била дужна организовати службу са овог фијакера што је још остало, па их и набавити из Скопља и Солуна, а нарочито оправити пут и калдрму до станице, јер се и у фијакеру по оваквој ужасној калдрми и здрав здравит човек разбије и поремети, а иоле болестан или рањен, дође у много погоршаном стању до стана или болнице, ако му још узпут душа на нос не изађе.

Ниш су растегли као баба цицвару, те би по европским појмовима могло становати у њему преко 200.000 душа, али је тако несрећно кројен, да сад човек треба пола дана да страши, ако има какав посао на другоме крају. На саму станицу пак иде се само у случају крајње нужде, кад је за главу или за путовање!

Све је то општина — не само ова сад но и пређашње — пропустила учинити.

(Сутра чланак: „Станови“)

### Старо црно вино

ОДЛИЧНОГ КВАЛИТЕТА са острва Крфа, продаје на веће и мање количине са умереном ценом 6—20 Бакалско-Стактарска Трговина

Милана Т. Стојановића на Тргу Краља Милана бр. 27

### Регистар

За ручком.

— *Ах! Данас је среда. Имаћемо пасуљ.*— *Ја волим пасуљ.*— *И ја. Приметио сам да је сад, за време рата, врло добар пасуљ.*— *Па, рђавог и не може бити.*— *Зашто?*— *Зашто што су лифеванти лифировали војсци сав стари, рђав пасуљ.*— *...И кафецији не требају комисије за пријем пасуља, већ га сам купује.*

Хомс.

### Новости из Софије

— *Јерменски добровољци. — Цамију у ваздух. — Авантура „Франца Јосифа“.*

Софија, 11. новембра.

Из Русе јављају, да је тамо стигао руски пароброд „Рус“, који је примио велики број добровољаца Јермена из Бугарске.

Калуђери из манастира Рилског, револтирани уништењем сан-стефанског споменика у Цариграду, те руско-бугарске светиње, решили су да дођу у Софију и баце у ваздух цамију, која се налази у центру Софије. Они су у томе смислу телеграфисали бугарским листовима. Власти су предузеле мере предострожности.

Синоћ је стигао из Видина телефонски извештај, да је потопљен један аустријски пароброд од румунске артиљерије. Министарство унутрашњих дела дало је овај званичан извештај:

Синоћ је стигао у Калафат аустријски пароброд „Франц Јосиф“. Чим је аустријски пароброд пристао уз обалу, дошао је један румунски официр и саопштио капетану „Франца Јосифа“, да не напушта пристаниште док не прођу руски пароброди, који су пловили уз Дунав. Капетан бродом саслушао је наредбу и погасио лампе на броду.

Али, мало затим, кад се румунски официр удалио, пароброд је подигао котву и пуном паром почео да бега. Кад је то приметиле једно одељење румунских војника, које се налазило у пристаништу, отворило је паљбу на пароброд, који је брзо ишчезао. Сутрадан „Франц Јосиф“ је приспео у Видин.

Аас.

## Народни покрет у Румунији

— *Детаљи о митингу „Народне Акције“ у Букурешту —*

Кад је избио европски рат Румунија је изјавила, да ће остати неутрална. Још тада било је много румунских националиста, који су били противни политици неутралности и тражили, да Румунија активно коперире са Русијом и Србијом и оствари национални сан Румуна: присаједињење Ердеља и Буковине.

У току рата народ румунски све је више желео акцију и, одговарајући жељама народним, образована је национална организација „Национална акција“, која је, у првом реду, ставила себи у задатак: пропаганду у народу рата с Аустријом. На челу ове организације су најугледније политичке личности, а као вође њене важе: *Исфрати*, председник Академије Наука и Филипеску, бивши министар војни, врло популарне личности у Румунији.

Аустријски извештаји о ситуацији на нашем ратишту, које говоре о некаким сјајним победама над Србима, забринуле су румунске патриоте, а изазвале узбуђење у народу. Врло угледни људи, као Дисеско, бивши министар и члан Конференције Мира у Букурешту, гледају у поразу Србије опасност за Румунију. Излажући те опасности Дисеско, на једном месту у своме чланку у „Романи“ вели: „Ми имамо да испунимо две дужности: да остваримо свој национални идеал и да останемо верни пријатељству српском.“

„Народна Акција“ је због тога прибегла крајњим мерама, да натера владу на акцију, која ће одговарати жељама румунског народа. У томе циљу приређен је у прошлу недељу велики митинг у Букурешту, о којем смо донели кратак извештај. У револуцији, донесеној на томе митингу поздрављају се *из дубине душе борци Тројнога Споразума, који се жртвују за правду и за победу начела народности и изражава се дивљење према храброме српском народу с којим румунски народ мора бити солидаран“ и назад, тражи се остварење народног идеала“.*

На митингу је прво говорио председник

националне Акције *Исфрати*, који је у своме говору нарочито подвукао, да се и Румунији може једног дана десити оно што се десило Србији и тражио да Румунија буде на страни Тројног Споразума и да ступи у акцију противу Аустрије. За њим је говорио Мандреску, професор немачког језика и литературе на Универзитету, народни посланик и члан владе *наршнје*. Он је доказивао да Румунија има много моралних, поред националних интереса, да буде данас уз Француску, која је Румунију задужила при ослобођењу румунског народа.

После говора Ксенопола, бившег министра; Мил-а, директора „Адеверула“ и народног посланика, Делавранче, бившег министра највећег књижевника, и Филипеска, који се резервисао да говори на народном митингу у идућу недељу, на којем ће учествовати делегати из целе земље, донета је резолуција, коју смо јуче донели и коју је прочитао сам Филипеску.

Митинг је са највећим одушевљењем поздравео резолуцију.

По свршетку митинга маса се кренула кроз букурешке улице под заставом ердељске лиге у Букурешту, на којој су биле слике вођа револуције Ердеља из 1848. године против Мађара, певајући песму: „*Народна оружје!*“ и с узвицима: „*Раш угњетачима!*“, „*Живела војска!*“

Манифестанти су пред руским посланством клицали: „*Живела Русија!*“ „*Живели савезници!*“

Аустријско и немачко посланство били су опседнути војском, услед чега манифестанти нису хтели ни демонстрирати пред њима.

Пред зградом клуба либералне, владајуће, партије манифестанти су звиждали и викали: „*Доле са неутралистима!*“

Манифестанти су се тада упутили краљевом двору и у улици „*Викторија*“ сусрели се са жандармеријом, која им је препречила пут к двору. Масу су опоменули да се врати префект полиције, командант места и државни тужилац, који је тражио од вођа манифестаната да се разиђу. Маса

је покушала да продре двору због чега је дошло до гужве. Више је лица рањено, а међу њима и сам префект полиције Корбеску.

Манифестанти су се после разишли и пред редакцијом „Минерве“, за коју се зна да је поткупљена од Аустрије, демонстрирали.

„Народна Акција“ одлучила је да своју делатност настави. Она је заказала за идућу недељу народни митинг, на којем ће учествовати изасланици из целе земље.

Овај покрет у Букурешту наишао је на одобравање целе земље и сви су изгледали да ће влада, најзад, морати попустити пред жељом народа или одступити и уступити место новом, националном кабинету, који би остварио народне жеље и ступио у акцију.

## Паре из Америке

Америка — финансијска пијаци

Главни финансијери целог света: Француска и Енглеска су у рату те су Париз и Лондон изгубили сваки финансијски интерес за оне којима данас новац треба. Због тога се зајмотражиоци обраћају Њујорку.

У овом тренутку обратиле су се Њујорку за зајам Немачка и Румунија.

О томе су стигли ови извештаји:

### Румунски зајам.

Берлин, 9. новембра.

„Франкфуртер Цајтунг“ доноси, да је директор Румунске Народне Банке отпутовао у Америку ради закључења једног великог румунског зајма.

„Поводом тога „Франкфуртер Цајтунг“ вели, да ће Румунија добити зајам из Америке само у том случају, ако се активно придружи Тројном Споразуму. Тако је опште мишљење финансијских кругова.

### Одбијен немачки зајам.

Петроград, 9. новембра.

Према извештајима енглеских листова поновни покушај Немачке да у Америци закључи зајам од једне милијарде, одбијен је са великим протестом од стране американских банкара.

## Репортер

Народна Скупштина. Идућа седница Народне Скупштине заказана је за понедеоник, 17. о. м.

Отпутовали у Крагујевац. Председник владе г. Никола Пашић и министар војни г. Душан Стевановић, отпутовали су у Крагујевац.

Мало посланика. Није остало незапажено да се за време држање седница Народне Скупштине налази недовољан број народних

посланика. О томе се говори у посланичким круговима.

Допутовао. Г. др. Павле Јевтић, управник овдашње окружне болнице, допутовао је јуче из Шведске после тромесечног бављења тамо. Г. др. Јевтић примиће сутра своју дужност.

Железнички саобраћај Народни посланици скренули су пажњу г. министру војном на неуредност у железничком саобраћају. Г. министар грађевина обећао је да ће учинити све, да се уреди железнички саобраћај.

Велики добротвор. — Г. Михаило Коцић-Ђуза, трговац из Ниша, известио је писмом епископа нишког Г. Доситеја, да је за сада одредио као своју помоћ сиротињи наших ратника свакодневно издавање по 500 комада хлеба и поред о-

вога у непосредној близини овдашње железничке станице подиже бараку, за смештај 100 душа, које ће ту имати стан и храну. „Нишки Одбор за старање око сиротиње ратничке“ овим путем г. Коцићу изјављује своју дубоку благодарност.

## Ратна пошта

Траже се ратници.

I.

Моли се свако ко зна да јави где је Мијаило Ђинђић, обвезник 3. чете 3. батаљона VII пука I позива. Јавити треба његовој фамилији у Нишу — Карађорђевој улици бр. 14.

II.

Моли се свако ко би штогод знао о Милану П. Стефановићу, пешад. мајору, који је био у борби код села Дрена, да јави његовом тасту Владимиру Станковићу — Крушевац, који ће му бити веома благодаран на извешћу.

## Посланици за добеглице

— Образовање великог одбора из Народне Странке —

Јуче су народни посланици одржали конференцију ради споразума о мерама, које треба предузети ради указивања помоћи добеглицима. После дуже дискусије одлучено је: да се образује Велики Одбор из Народне Скупштине, који ће се, у споразуму са владом, старати о збеговима. У овај одбор изабрани су од:

напредњака, за чланове: Милоје Ж. Јовановић и Драгић Мудић; за заменике: Д-р Воја Маринковић и Ђорђе Куртовић; самосталаца, за чланове: Коста Тимотијевић и Светозар Ђорђевић; за заменике: Сима Златичанин и Благоје Илић;

народњака, за чланове: Михаило Шкорић и Радослав Агатоновић; за заменике: Бора Поповић и Михаило Ђорђевић;

радикала, за чланове: Михаило Илић, прота Ђурић и Момчило Нивчић; за заменике: Богдан Јанковић, Малиша Атанацковић и Влајко Гавриловић.

По свршетку конференције изабрани одбор одржао је прву седницу на којој се конституисало. За председника одбора изабран је г. Михаило Илић, а за секретара г. Светозар Ђорђевић.

Одбор је известио владу о раду конференције и отпочеће рад одмах.

# ЕВРОПСКИ РАТ

(Извештај Српско-Краљевског Пресбирова)

## Са наших бојишта

(Извештај Врховне Команде).

Крагујевац, 12. новембра.

### Борбе код Рогачице.

У току 10 новембра на положајима источно од Рогачице водили су се бојеви с омањим деловима непријатеља.

### Нов успех код Лазаревца.

На фронту Лазаревац—Мионица, на нашем левом крилу, у бојевима који су се овога дана водили, задржали смо све наше положаје и, местимичним испадима наших трупа, натерали смо непријатеља на повлачење у неред. Овом приликом заробили смо доста непријатељских војника.

### Југозападно од Лазаревца.

Југозападно од Лазаревца било је неколико непријатељских напада, који су сви снажно одбивени испадима наших трупа.

На овој страни дан се завршио врло повољно за нас.

## Борбе на ушћу Марице у Пештан

Јужно од ушћа реке Марице у Пештан, једна јака непријатељска колона напала је наше положаје. Бој се водио целога дана без пресуднога резултата. Али, и на овој страни, ситуација је наших трупа повољна.

## Аустријанци се предају!

По изгледу и по казивању аустријских заробљеника, који су нам ових дана на разним тачкама пали у руке, потврђује се да је аустријска војска јако заморена и доста деморалисана. Аустријски се војници предају, чим им се укаже згодна прилика.

## Са осталих бојишта

### Успех Руса

Петроград, 12. новембра.

Званично. — Битка код Лоћа још увек траје. Наша коњица је натерала немачку пешадију на једној тачки борбеног фронта на повлачење, нанела јој тежке губитке и запленила топове великог калибра.

На фронту Ченстохов—Краково акција се развија у нашу корист, 9. новембра смо заробили преко 6000 људи. Покушаји непријатеља да изврши контра-нападе пропали су.

### Француско бојиште

Петроград, 12. новембра.

Хавасова Агенција саопштава ово: У опште узевши у ситуацији јучерашњег дана није било никакве промене. На највећем делу фронта непријатељ је показао нарочиту активност повременом канонадом, која је била слабија од прекјучерашње. Напади немачке пешадије на по неком месту сви су одбијени. Ти напади су, као и обично, били особито жестоки у Аргони, где смо напредовали у области Фур-д-Пари. Између Аргона и Вогева није се ништа значајније догодило. Веома густа магла отежава операције. Здравље трупа је добро.

### Португалија мобилише

Лондон, 12. новембра.

Јављају из Лисабона, да је Конгрес, пошто је са слушао говоре председника министарства сенаторима и посланицима, усвојио једнодушно законски пројекат, којим се овлашћује влада, да се умета у садашњи међународни сукоб у време и на начин како за сходно нађе, у сагласности са енглеским савезом. Указ о делимичној мобилизацији изаћи ће сутра или прекосутра.

## Мађари желе мир.

— Паника у Мађарској. —

Према непотврђеним извештајима, Руси су прешли Карпате и успешно напредују у Мађарску, тако да је у Пешти завладала паника.

Ова вест налази потврде у овом карактеристичном телеграму, који је добио наш Пресбирос.

Телеграм гласи:

Париз, 11. новембра. — Швајцарски листови објављују телеграм из Будимпеште о конференцији коју су одржали мађарски политичари, у којима су били Апоњи, Карољи, Влашић и више министара. Искупујући жељу за миром, Апоњи је додао, да ће Србија, која је толико пропатила, усвојити скромне услове, које би јој аустријска влада предложила, да би се дошло до мирног исхода. Ову вест објашњавају паником, која обузима Угарску.

ПОРОДИЦА КАРЛА ПЕРОЛА дава распис својој непрежаљеној супрузи и плеј тој мајци

### † ЈОЗЕФИНИ

у четвртак 13. окт. мес. у 10 часова пре подне у овдашњој Католичкој Цркви. Моле се пријатељи и познаници да присуствују овоме тужном помену.

11. новембра 1914 год.

Ниш.

3—3